



УкрНДІПВТ
ім. Л. Погорілого

ISBN 978-617-657-097-4

"Науково-технічні засади розроблення, випробування та прогнозування сільськогосподарської техніки і технологій"

МАТЕРІАЛИ
XXV Міжнародної наукової конференції,

*присвяченої пам'яті
академіка **Леоніда Погорілого***

Дослідницьке, 2025

УДК 005.745:631:3:(043.2)

Організатор конференції: Державна наукова установа «Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого» (УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого).

Наукові доповіді XXV Міжнародної наукової конференції «Науково-технічні засади розроблення, випробування та прогнозування сільськогосподарської техніки і технологій», присвяченої пам'яті академіка Леоніда Погорілого, 26 вересня 2025 року, УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого; Україна, Дослідницьке, 2025. – 231 с.

Наукові доповіді подано в авторській редакції.

У збірнику наукових доповідей наведено результати обговорення проблем прогнозування, конструювання, випробування сільськогосподарської техніки та обладнання, питання розвитку новітніх технологій в АПК, їх дослідження та управління.

ISBN 978-617-657-097-4

**Науково-технічні засади розроблення, випробування та
прогнозування сільськогосподарської техніки і технології**

**Матеріали
XXV Міжнародної наукової конференції**

26 вересня 2025 року

УДК 005.745:631:3:(043.2)

ISBN 978-617-657-097-4

© УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого, 2025.

<i>Денисенко М., Лісовський Л., Дев'ятко О.</i> СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ НАНОСИСТЕМ У ЯКОСТІ ВІДНОВНИХ ТА ЗАХИСНИХ ПОКРИТТІВ.....	178
<i>Максимов Д., Лиховид П., Грановська Л.</i> МОДЕЛІ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ, РІПАКУ ОЗИМОГО ТА ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД НАКОПИЧЕНОЇ СУМИ ЕФЕКТИВНИХ ТЕМПЕРАТУР У ВЕСНЯНО-ЛІТНІЙ ПЕРІОД ВЕГЕТАЦІЇ.....	186
<i>Ребенко В., Хмельовський В.</i> АНАЛІЗ СУЧАСНИХ СИСТЕМИ ЗВАЖУВАННЯ ТВАРИН.....	190
<i>Остренко М., Панченко Т.</i> УРОЖАЙНІСТЬ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ СОРТІВ КАРТОПЛІ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	195
<i>Новохацький М., Клочай О., Панченко Л.</i> ЗМІНА БІОЛОГІЧНОЇ ВРОЖАЙНОСТІ ГОРОХУ ЗА РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ	200
<i>Денисенко В.</i> АГРОТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ВНЕСЕННЯ ДОБРІВ НА СХИЛАХ.....	207
<i>Доманський В.</i> ПРОГРАМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР.....	210
<i>Думич В., Крупич О.</i> ОЦІНКА ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ ВИРОБНИЦТВА ПАЛИВНОЇ ТРІСКИ З ПОРУБКОВИХ ЗАЛИШКІВ.....	214
<i>Єременко О., Гайдай Т., Поліщук В., Майструк І.</i> ЗАХОДИ БЕЗПЕЧНОЇ ПРАЦІ НА ОБЛАДНАННІ ДЛЯ БРИКЕТУВАННЯ БІОМАСИ.....	222

weight, body condition score, and selected type traits of Holstein cows in commercial tie-stall barns. J. Dairy Sci. 2010, 93, 4892–4901

6. <https://dellait.com/weighing-in-on-livestock-body-mass-estimation/>

7. <https://www.pigprogress.net/market-trends-analysis-the-industrymarkets/how-a-computer-vision-system-can-completely-replace-manual-pig-weighing/>

УДК 631.52:635.21(477.41)

УРОЖАЙНІСТЬ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ СОРТІВ КАРТОПЛІ ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Остренко М., канд. с.-г. наук, доцент, e-mail: ostermi@ukr.net

Панченко Т., канд. с.-г. наук, доцент, e-mail: panchenko.taras@gmail.com

Білоцерківський національний аграрний університет

Анотація: Перевірка вихідного матеріалу картоплі є ключовим етапом у селекційній роботі та виробництві насіннєвого матеріалу, оскільки визначає рівень його генетичної чистоти, здоров'я та потенціалу врожайності. Своєчасна діагностика дозволяє виявити наявність хвороб, вірусних інфекцій і морфологічних відхилень, що можуть негативно впливати на продуктивність і якість бульб. Використання ретельно перевіреного вихідного матеріалу забезпечує підвищення ефективності подальших етапів селекції, стабільність отриманих результатів і сприяє створенню конкурентоспроможних сортів.

Ключові слова: картопля, сорти, вихідний матеріал, розмір бульб, урожайність.

В селекційному розсаднику та на ділянках розмноження картоплі, оздоровленої методом культури меристем, було висаджено відібраний вихідний матеріал у вигляді клонів, які надалі проходили випробування у розсаднику перевірки клонів.

У подальшому матеріал із різних розсадників об'єднували та оцінювали методом накладання, суворо дотримуючись насінницьких вимог до відтворення оригінального та елітного насіння.

З метою обмеження поширення вірусних інфекцій здійснювали регулярне фітопрочищення - видалення рослин із характерними зовнішніми проявами вірусних хвороб. Для захисту посівів від активних переносників вірусів під час боротьби з колорадським жуком застосовували інсектициди, що володіють також афіцидною дією.

Досліди закладалися в умовах ботанічного саду Білоцерківського НАУ, що знаходиться у лісостеповій зоні правобережжя України. Ґрунти ботанічного саду, чорнозем типовий глибокий малогумусний середньосуглинковий крупнопилуватий. Облікова площа дослідної ділянки становила 25 м², досліди проводили у чотирикратній повторності.

Урожайність кожної ділянки перераховували на 1 гектар. Відбір і перевірку клонів, а також вирощування добазового та базового посадкового матеріалу здійснювали згідно з вимогами «Методики визначення сортових та посівних якостей насіннєвої картоплі» [1]. Дослідні роботи проводили відповідно до «Методичних рекомендацій щодо проведення досліджень з картоплею» [2].

Отримані результати підлягали статистичному опрацюванню методом дисперсійного аналізу.

У результаті випробування вихідного матеріалу в межах певного строку добору не встановлено суттєвої різниці в урожайності щодо способу його отримання.

Разом з тим, у сорту Арія дещо вища урожайність характерна для меристемного насіннєвого матеріалу за першого строку добору – 42,8 – 43,8 т/га відповідно. У сорту Довіра таких закономірностей не встановлено (рис. 1.).

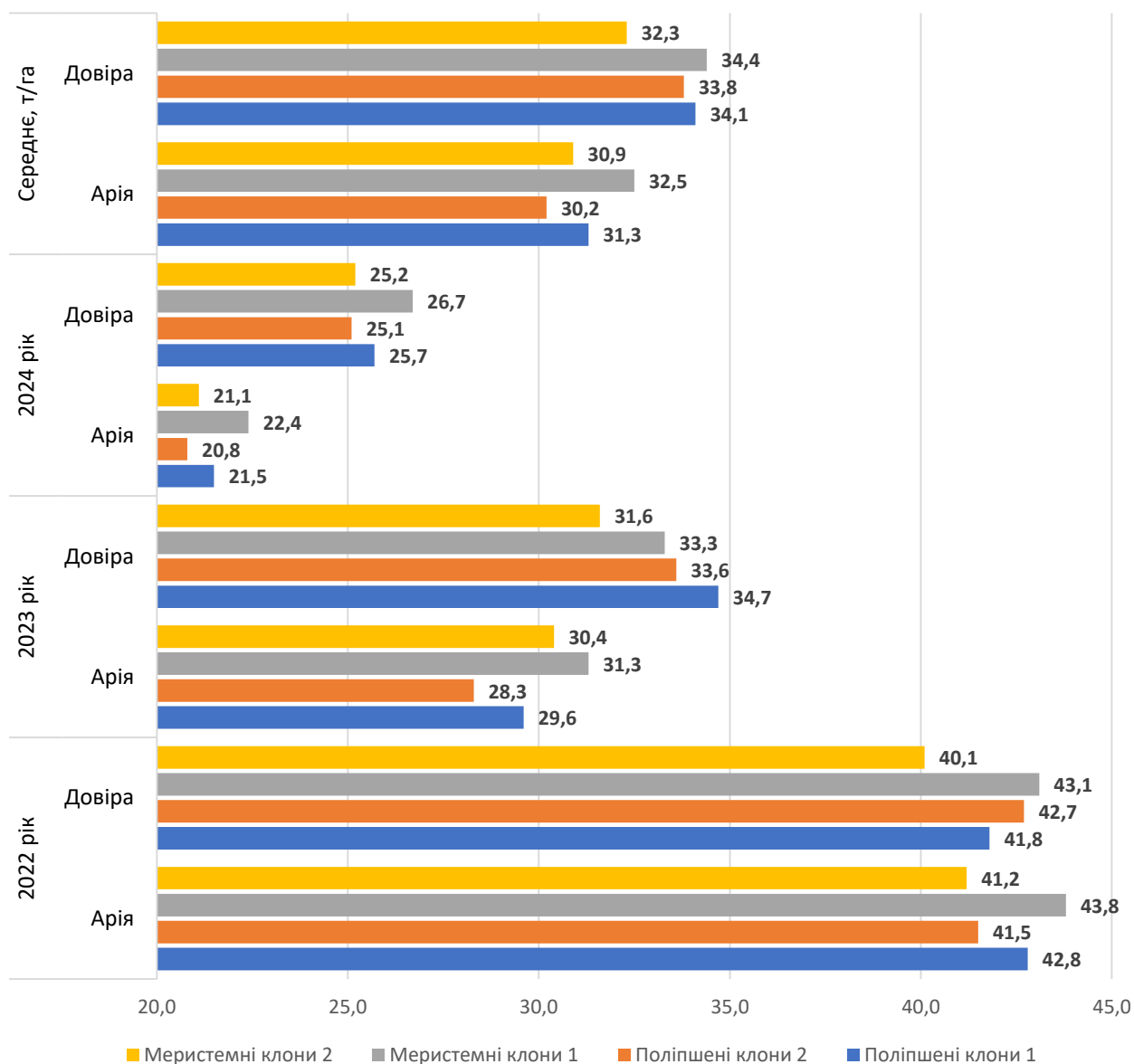


Рисунок 1 - Урожайність вихідного насіннєвого матеріалу сортів Арія та Довіра (2022-2024 рр.), т/га

		Поліпш. бульбовий добір			Поліпш. меристемний добір		
		202	202	202	202	202	202
		2 рік	3 рік	4 рік	2 рік	3 рік	4 рік
А 05	НІР	0,42	0,22	0,17	0,40	0,18	0,32
	2 т/га		4 т/га	8 т/га	3 т/га	1 т/га	2 т/га
05	НІР _В	0,42	0,22	0,17	0,40	0,18	0,32
	2 т/га		4 т/га	8 т/га	3 т/га	1 т/га	2 т/га
АВ 05	НІР	0,59	0,31	0,25	0,57	0,25	0,45
	6 т/га		7 т/га	2 т/га	0 т/га	5 т/га	6 т/га

2022 році певної закономірності в кількості бульб різного розміру залежно від строку добору і якості вихідного матеріалу не встановлено (табл. 1.).

Таблиця 1 - Структурний склад врожаю сортів Арія та Довіра в розсаднику випробування вихідного матеріалу (2022-2024 рр.), %

Сорти		Фракційний склад бульб в урожаї, мм	Вихідний насіннєвий матеріал			
			полібш. бульбовий добір		мерист. бульбовий добір	
			строки добору			
			перший	другий	перший	другий
2022 рік	Арія	< 30	8,0	7,3	7,3	11,2
		30 – 60	61,7	52,0	67,1	59,9
		> 60	30,3	40,7	25,6	28,9
	Довіра	< 30	3,6	5,8	7,2	5,6
		30 – 60	57,6	66,9	69,3	76,2
		> 60	38,8	27,3	23,5	18,2
2023 рік	Арія	< 30	4,5	5,0	4,8	4,8
		31 – 60	50,9	53,6	53,0	60,9
		> 60	44,8	41,4	42,2	34,3
	Довіра	< 30	3,5	3,3	4,0	4,4
		31 – 60	71,5	72,0	67,9	63,6
		> 60	25,0	24,7	28,1	32,0
2024 рік	Арія	< 30	6,6	10,3	7,4	7,9
		31 – 60	58,0	54,8	51,1	55,4
		> 60	35,4	34,9	41,5	36,7
	Довіра	< 30	8,8	7,3	5,9	4,8
		31 – 60	54,6	54,8	54,2	59,5
		> 60	36,6	37,9	39,9	35,7

В урожаї всіх сортів переважали бульби розміром 30-60 мм. Таких бульб було в сорту Арія 52,0-67,1 %, по сорту Довіра 57,6-76,2 %.

Кількість бульб розміром до 30 мм була незначною, а саме 3,6-11,2 % залежно від сорту.

Випробовували насіннєвий матеріал від доbazового насіння з різного вихідного матеріалу.

В результаті у сортів Арія і Довіра істотної різниці в урожайності залежно від різновиду оздоровлення вихідного матеріалу та способу його формування не встановлено.

У 2023 строк добору вихідного насіннєвого матеріалу істотно не вплинув на урожайність доbazової категорії.

В найбільшій мірі урожайність залежала від сорту і найвищою була у сорту Довіра – 31,6 – 34,6 т/га, найменшою - у сорту Арія – 28,3 – 31,3 т/га (рис. 1.).

В структурному складі врожаю, суттєвої різниці за часткою різних за розміром бульб залежно від форм вихідного матеріалу та способу його формування не встановлено. В урожаї сортів Арія та Довіра переважають бульби розміром 31-60 мм, відповідно 50,9 % - 60,9 % і 63,6 % - 72,0 %. Разом з тим, кількість їх не залежить як від різновиду оздоровлення вихідного матеріалу, так і від строку його добору (табл. 1.).

У 2024 році у всіх залучених в дослідження сортів строк добору вихідного матеріалу також не вплинув на урожайність добазової категорії насіння.

Проте урожайність сорту Довіра була дещо вищою ніж у сорту Арія і становила відповідно 25,1 – 26,7 т/га та 20,8 – 21,5 т/га.

В структурі врожаю за кількістю різних за розміром бульб, залежно від методу отримання вихідного насіннєвого матеріалу та способу його формування істотних відмінностей не встановлено. Кількість бульб розміром 31 – 60 мм у сорту Арія становила 51,1 – 58,0 %, а сорту Довіра – 54,2 – 59,5 %. Частка бульб більше 60 мм у сорту Арія була 34,9 – 41,5 %, сорту Довіра 35,7 – 39,9 %.

Добір вихідного матеріалу картоплі є важливим етапом у селекційному процесі, оскільки забезпечує відбір найбільш цінних форм за господарсько корисними ознаками. Використання якісного вихідного матеріалу сприяє підвищенню урожайності, стійкості до хвороб і шкідників, адаптивності до ґрунтово-кліматичних умов, а також поліпшенню товарних і смакових якостей бульб.

Література

1. Наказ. Методика визначення сортових та посівних якостей насіннєвої картоплі. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 19 січня 2021 року за N 300/35922 [ips.ligazakon.net/document/RE35922?an=1](https://ligazakon.net/document/RE35922?an=1)

2. Методичні рекомендації щодо проведення досліджень з картоплею / За ред. В. В. Кононученка. – Немішаєве : ІК УААН, 2002. – 183 с.